

МЕДИКО – МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОВОЛОДІННЯ РОБІТНИЧОЮ ПРОФЕСІЄЮ «СОЦІАЛЬНИЙ РОБІТНИК» В УМОВАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ІНВАЛІДІВ

Авраменко М.Л., Кузнєцов Д.А., Анищенко В.М.
Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів
Індекс 07352, с. Лютіж, Київська область, Україна
е – mail: vcpri@ukr.net

Професія соціального робітника пов'язана з наданням соціальної допомоги пенсіонерам, інвалідам, самотнім непрацездатним громадянам похилого віку, тобто особам які характеризуються соціальною незахищеністю, обмеженням рухової активності.

Професійне навчання інвалідів за робітничою професією **“соціальний робітник”** супроводжується сполученням переважно фізичної праці середньої тяжкості та напруженості, розумовим навантаженням легкої вираженості, а також напруженням системи зорового та слухового аналізаторів.

До несприятливих факторів професійного навчання слід віднести:

- періодично значне фізичне навантаження, пов'язане із прикладанням зусиль по зміні положення тіла малорухомої людини, яка потребує догляду; безпосередній контакт з хворими (інфекційні захворювання, психічні розлади); постійна робота на ногах; зміна емоційного стану під впливом зниженого емоційного тону клієнта; загроза користування несправною побутовою технікою.

З метою підвищення якості та ефективності професійного навчання за робітничою професією **“соціальний робітник”** разом з Проектом ПРООН/МОП „Впровадження гнучких програм професійного навчання для безробітних” та Українським міжгалузевим центром модульного навчання (УМЦМН) в 2004 році був розроблений пакет модульних навчальних матеріалів та програмно-методичної документації за цією професією. Розробці цих матеріалів передувала поглиблена дослідницька робота, зокрема, розробку та написання медико –

методологічного обґрунтування рекомендацій щодо оволодіння робітничою професією «соціальний робітник». Для забезпечення спроможності здійснювати навчання людей з обмеженими фізичними можливостями за даною професією рекомендований такий перелік захворювань, навчання інвалідів при яких є перспективним: дитячий церебральний параліч (за винятком гіперкінетичної форми, спастичної діплегії з вираженим порушенням функції рухів у верхніх та нижніх кінцівках); наслідки перенесених нейроінфекцій без виражених порушень функції рухів у верхніх та нижніх кінцівках; наслідки перенесених черепно – мозкових травм без симптомів вегетативно – судинної дисфункції (за винятком порушень у руховій сфері); нервово – м'язові захворювання переважно первинного характеру без вираженого порушення рухової функції кінцівок; захворювання опорно – рухового апарата (за винятком значних порушень статико – динамічної функції); набута глухота різного генезу, яка підлягає корекції слуховим апаратом; помірно виражені порушення функції зору – міопія легкого ступеня із значною корекцією зору за допомогою окулярів або лінз; захворювання серцево – судинної системи з порушенням кровообігу легкого ступеня; хвороби ендокринної системи – цукровий діабет, ураження щітоподібної залози, надниркових залоз без виражених метаболічних порушень; захворювання дихальної системи без симптомів вираженої бронхообструкції; хвороби шлунково – кишкового тракту: хронічний гастрит, виразкова хвороба шлунку, холецистит.

Модульний принцип побудови навчальних матеріалів, значна гнучкість модульної технології навчання забезпечує можливість ефективно готувати персонал за названою професією. Модульна технологія також дає змогу легко і логічно поділяти навчальний матеріал для забезпечення можливості індивідуального принципу навчання з урахуванням нозології захворювання.

В той же час, розробляючи підходи до організації професійного навчання за визначеною професією та враховуючи її специфіку, треба було подбати і про певні можливі обмеження. Основним критерієм таких обмежень були, звичайно, медичні протипоказання.

Основними медичними протипоказаннями до навчання за робітничою професією “соціальний робітник” є: дитячий церебральний параліч (гіперкінетична форма, спастична діплегія з вираженим порушенням функції рухів у верхніх та нижніх кінцівках); наслідки перенесених нейроінфекцій з вираженими порушеннями функції рухів у верхніх та нижніх кінцівках; наслідки перенесених черепно – мозкових травм з симптомами вегетативно – судинної дисфункції, руховими порушеннями в верхніх та нижніх кінцівках; нервово – м’язові захворювання переважно вторинного характеру з вираженим порушенням рухової функції кінцівок; наслідки пологової травми з порушенням інтелекту, виражені емоційно – вольові порушення, соціальна незрілість; захворювання опорно – рухового апарату зі значним порушенням статико – динамічної функції; алергічні реакції на побутовий пил, запахи від допоміжних речовин, що використовуються при догляді за хворими та інвалідами; захворювання серцево – судинної системи з порушенням кровообігу середнього і важкого ступенів; хвороби ендокринної системи з вираженими метаболічними порушеннями; захворювання дихальної системи з бронхообструкцією; хвороби шкіри: псоріаз, постійно рецидивуюча екзема, рецидивуючий дерматит.

Розробка навчальних матеріалів за модульною методологією Міжнародної Організації Праці має ще один важливий аспект при застосуванні їх для професійного навчання інвалідів. Маються на увазі ті зміни і трансформації, що відбуваються з самим навчальним процесом, функціональні зміни у роботі педагога, зміни взаємовідносин у стосунках педагог – слухач.

Модульна технологія професійного навчання забезпечує суто індивідуальний підхід, коли кожний з слухачів може просуватися за програмою з власною швидкістю без жодних втрат якості навчання.

Звичайно, такі новітні перетворення вимагали від персоналу Всеукраїнського центру професійної реабілітації інвалідів (далі - Центр) сприйняття нової інформації щодо роботи з самою модульною системою. Для того щоб це забезпечити, за допомогою Проекту ПРООН/МОП, УМЦМН було проведено низку семінарів, групових занять та індивідуальних консультацій з

проблем модульної методології МОП. Значна частина персоналу Центру пройшла навчання та одержала сертифікати на право організації навчального процесу за модульною технологією МОП.

Значним внеском в спільну роботу з впровадження модульної методології навчання в професійну реабілітацію інвалідів стала адаптація пакетів модульних навчальних матеріалів та програмно-методичної документації для підготовки людей з обмеженими фізичними можливостями. Ця робота, розпочата Центром разом з УМЦМН та Проектом ПРООН/МОП „Впровадження гнучких програм професійного навчання для безробітних” стала основою для впровадження цієї новітньої технології навчання в процес професійної реабілітації інвалідів в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Авраменко М.Л., Мартиненко О.Б. Методологія комплексної професійної реабілітації людей з особливими потребами в Україні (на базі Центрів професійної реабілітації)// Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами” (тези доповіді). - Київ, 2004. – С. 37-41.
2. Іпатов А.В. Комплексна технологія реабілітації інвалідів в Україні //Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія.–2004, №3(39).–С. 44– 45.
3. Ипатов А.В., Сергиени Е.В., Марунич В.В. и др. Методика составления индивидуальной программы медицинской реабилитации инвалидов, управление процессом ее реализации и контроля. – Днепропетровск, изд-во «Пороги». – 2003. – 107 с.
4. Модель державної системи професійної реабілітації інвалідів в Україні /Методичні рекомендації. – Дніпропетровськ, вид-во «Пороги».– 2002.–32 с.
5. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів /Офіційний переклад Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 48 / 96.– 40 с.

РЕЗЮМЕ. В статье приведены материалы, в которых определено медицинское и методологическое обоснование обучения инвалидов по профессии «социальный работник» в условиях Всеукраинского центра профессиональной реабилитации инвалидов. В статье четко указаны показания и противопоказания для овладения этой профессией.

Ключевые слова: профессиональная реабилитация, модульное обучение, медицинские показания и противопоказания.

SUMMARY. In article had materials in which the medical and methodological substantiation of training of invalids by a trade «the social worker» in conditions of National center of professional rehabilitation of invalids is determined are resulted. Indications are precisely specified in article and contra-indications for mastering by this trade.

Key words: professional rehabilitation, modular training, medical indications and contra-indications.